

ELOFIZETÉS

HALYBAN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
 Árszabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 497.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Regele Ferdinánd I. (József fõh.-ut.) 25
 TELEFON-SZÁM 164.

Arad, 1921.

Főszerkesztõ
Stauber József.

Péntek, április 1.

Visszavontak

az aradi pénzügyigazgató nyugdíjazását.

Megirtuk, hogy *Ferdinánd* király Ő Felsege *Margineantiu* Titus. miniszteri tanácsost, aradi pénzügyigazgatót érdemei elismeréséül a román csillagrenddel tüntette ki és ezzel együtt a lovagi rangot adományozta neki. Ezzel kapcsolatban megirtuk azt is, hogy *Margineantiu* pénzügyigazgató felsőbb rendelkezés alapján továbbra is megmarad állásában. Most Clujról (Kolozsvárról) a következőket jelentik:

A pénzügyi adminisztráció egyszerűsítése kapcsán a kormány 17 erdélyi és bánáti pénzügyigazgatót nyugdíjba küldött.

A nem várt nyugdíjazás, amely kipróbált és nagy szak tudású embereket ért, feltűnést keltett nemcsak Erdélyben, hanem Bucarestben is, ahol az erdélyi képviselők körében nagyszabású akció indult meg, hogy a sérelmes nyugdíjazásokat vonják vissza. Az akciónak meg is lett az eredménye, mert a kormány már három nyugdíjazást visszavont. Így visszavonta az aradi, timisoarai (temesvári) és lugoji (lugosi) pénzügyigazgatók nyugdíjazását.

Aradon bizonyára mindenki örömmel fogadja azt a tényt, hogy *Margineantiu* Titus. továbbra is megmarad a pénzügyigazgatóság élén. A pénzügyigazgató rövid ideig tartó aradi működése alatt előzékenységgel és igazságszeretettel mindenkinnek becsülését kiérdemelte. A magasabb körök is elismeréssel adóztak a pénzügyigazgató közhasznú működésének és ennek egyik látható jele az, hogy Ő Felsege igen magas kitüntetésben részesítette.

Katonatisztek tanulmányja. A lakáshivatal egyes helyeken a tervparancsnokság megbízottal utján szobákat rekvirál. A holnapi napon ugyanis Aradra hatvanhat tiszt érkezik akik tanulmányuton vannak. Az élrekvirált szobákat ezek részére foglalták le, de az igénybevétel csak két-három napig tart. A tanulmányutra jött törzstisztek részére a szállodákban foglaltak le szobákat.

A kormány és az ellenzék küzdelme.

Hirt adtunk arról, hogy az ellenzéki pártok négy képviselő kizárása miatt távol tartják magukat a parlamenti ülésekről. Az ellenzéki pártok manifesztumot intéztek az ország lakosságához és ebben erős kritikát mondanak az *Averescu* kormányról és egyúttal igazolni igyekeznek állásfoglalásukat. A föderáció eredeti határozatát akként módosította, hogy csupán a négy képviselő kizáratási idejére marad távol az ülésekről és addig is az ülés elején jelenik meg annak megállapítása végett, vajjon a kormány visszavonta-e a képviselők kizáratását, azután az üléstermet ismét elhagyja. A föderáció határozatát a nem hozzá közelálló bucarestii lapok erős kritikával illetik és főként humoros színben tüntetik fel ezt a szokatlan eljárást. A föderáció lapjai ellenben annál nagyobb elszántsággal védik a párt álláspontjának jogosságát.

A félhivatalos *Indreptarea* vezércikkében többek között ezeket írja: Az ellenzék visszavonulását elsősorban büntetendő cselekménynek kell itélnünk és az egész figyelmet arra a helyre kell helyezni, amely illik e kisjelentőségű eseményhez. Az első határozat megváltoztatásának valószínűleg az volt az oka, hogy a képviselők féltek a napidíjak elvesztésétől.

A *Renasterea Româna* azt írja, hogy az egyesült ellenzék nem a kormány szigorú intézkedése miatt vonult vissza a kamara tárgyalásairól, hanem a házszabályok egyes pontjainak alkalmazása miatt. Teljesen elhibázott dolog, hogy a kamarának egy merőben belső ügye ilyen konzekvenciákat vonjon maga után.

Az ellenzéknek ezt a lépését annál is inkább sajnálni kell, mert sorralban valóban értékes fejek vannak, amelyek pozitív módon az ország javára dolgozhatnak.

A *Vii* megjegyzi, hogy az egyesült ellenzék célja a mostani kormány megbuktatása. Eme törekvésében szerencsésen megérkezett a kamarából a *Ma-jestiche* (a nemzeti párt bucarestii klubhelyisége.) Ez oly hiba, amelynek oka *Jorga* leküzdhetetlen temperamentumában rejlik. Egyéb ként az ellenzék cselekedete nem sok kárt fog okozni az országnak.

A királyi család visszaérkezett.

BUCURESTI: *Mária* királynő Ő Felsege *Mária és Ileana* hercegnők, Ő Felsegeik továbbá *Miklós* herceg kíséretében szerdán délután négy órakor indultak el Atinából. A görög királyi család *Mária* királynő Ő Felsegét egész a *Pyreusig* kísérte. A kikötőben nagy tömeg virágcsóval búcsúztatta a királyi családot, amelynek tagjai a *Regele Carol I.* hajóra szálltak. Csütörtök este érkezett a hajó a konstantinápolyi kikötőbe, ahol ágyulövésekkel üdvözölték a királyi vendégeket. A szövetséges államok konstantinápolyi admirálisai és a török szultán tisztelegtek *Mária* királynőnél. Péntek délelőtt a királyi család a török külügyminiszter kalauzolása mellett megtekintette a török főváros nevezetességeit, különösen a régi szerail kincseit. Szombaton a hajó *Constanzába* érkezett, ahol szintén ünnepélyes fogadtatásba volt része a királynőnek és kíséretének. Szombat délelőtt 11 órakor az udvari vonat a *cotroceni* pályaudvarra érkezett, ahol a királynő Ő Felsege fogadtatására Ő Felsegén a királyon kívül megjelentek a kormánytagjai és a katonai méltóságok.

Ki lesz az ügyvédi kamara elnöke?

Az aradi ügyvédi kamara a közeljövőben fogja megválasztani a vezetőséget. Tekintve, hogy az igazságügyminiszter nemrég egy leiratában azt kívánta a kamara tagjaitól, hogy olyan vezetőséget válasszanak, amely a testületi ügyeket az állami nyelven képes vezetni, a kamara tagjai már hétfő óta tanácskoznak a kamara új elnökének személyére nézve. A kamara legszívesebben *dr. Avramescu* Vazul volt törvényszéki elnököt látta volna az elnöki székben. *Avramescu* azonban nem fogadta el a jelölést. A kamara egyik része most *dr. Marsleu* Justin volt prefektust szeretné a kamara élére állítani, míg sokan *dr. Ispravnice* Sever elnöksége mellett foglalnak állást. A kamarai közgyűlést egyébként vagy április 28-ra, vagy május 5-re fogják egybehívni. A tisztikarban a magyar ügyvédek arányszámuk szerint foglalt helyet foglalni.

Repatriálás kivételes esetekben.

Az aradi repatriáló hivatal nemrég rendeletet kapott, amely a repatriálásokat a jövőben megváltoztatja. A rendelet szerint a repatriálándók névsorát két hónaponként Bucarestbe kell terjeszteni, ahonnan a névre szóló utleveléket visszaküldik. A repatriáló hivatal most táviratilag kért utasítást a rendelet helyes értelmezéséről, mert jelenlegi értelmezésében a rendeletet nem tudják keresztülvinni. Addig is, míg a válasz megérkezik a repatriálásokról felelt az evakuáló hivatal főnökének előterjesztése alapján a prefektus dönt. Amíg a válasz megérkezik, addig repatriálásokat a prefektus és a polgármester jóváhagyásával csak kivételes esetekben fogantatosítanak.

Károly exkirály Budapesten.

A Romanul mai száma budapesti jelentés alapján azt írja, hogy vasárnap délután 3 órakor *IV. Károly* magyar exkirály váratlanul Budapestre érkezett, ahol felkereste *Horthy Miklós* kormányzót és tanácskozott vele. Ezután a kormányzó tanácskozásra hívta össze a Budapesten tartózkodó pártvezéreket s az ezekkel létrejött megállapodás szerint azt a kívánságot terjesztette az exkirály elé, hogy hagyja el Magyarország területét. *Habsburg Károly* a kérelemnek eleget tett és elutazott Budapestről, valószínűleg Svájcba.

Irodalom és művészet.

A színház bolí műsor:

Péntek: Troubadour. (A.)

Szombat délután 7. órai kezdettel: Szép Salamon Sára. — Varázshegedű. (B.)

Vasárnap d. u.: Sztambul rózsája. Este: Böregér. (C.)

Hétvégén d. u.: Lili báróné. Este: Tatarjárás. (A.)

Az Inkognitó gróf születése.

Az elmúlt nyár óta kávéházakban, vendéglőkben a cigányzene nekarok egy szeriöz, poéikus dalt játszanak az illatos orgonákról. Azután egy pattogó táncmuzsika követezik a zenészek műsorán. Az emberek felfigyelnek, a zene után dudolnak s amikor a csendes utcákon hazamennek, bennük zsong a kedves dallam és már másnap hibátlanul dudolják. Szinte tehetetlenség, hogy meg ne madjon a hallgató emlékezetében az illatos orgonákról és a májusról szóló édes-bus nótát. Ma már zsurokon is játszik és családi összejöveteleken a házikisasszony műsoráról nem hiányozhatik a népszerű dal, amely közkeletűvé lett, mielőtt még a színházban énekelték volna. Mert a színházban énekelni fogják április 12-én az Inkognitó gróf című operett bemutatóján és bizonyára az után is még sokáig: Az Inkognitó gróf pedig már is népszerű lett a premiéré előtt. Hogy született az Inkognitó gróf? A múlt év egyik estéjén meghitt társaságban Polgár László aradi újságíró felolvasta az Inkognitó gróf librettóját. Akkor még Szántó Manó zenéje kísérte a hangulatos verset. Polgár barátai ösztönzést kaptak mondták a librettóról és zénéről és a szerző nem érzékenykedett, hanem visszaverte — a zeneszerzőtől a librettót, teljesen át dolgozta és új komponistát talált Pogány Robert személyében, aki nekik finom dalai, pattogó ritmusú táncdalaí Prágában igen népszerűek. A két fiatalember szövetségbe egyesült volt és megszületett az Inkognitó gróf, amely a jövő hónapban Prágában is színre kerül. A városi színház nagy ambícióval készül az operettre, amely sláger lesz az utószézonnak. A szerepeket a színháziársulat elsőrangú tagjai játsszák és meglepetésekben sem lesz hiány. De erről még nem nyilatkozhatunk, nem szabad a filius ante patrem hibába esni.

* **Lyon Lea**, Bródy Sándor legyengőbb szindarabja, amelyet a világháború fürgetege termelt. A kiváló író nem adott maradandó színpadi alkotást, hanem pompás szerepeket írt, amelyekben vérébeli művészek elsőrangú produkálhatnak. Ez a megállapítás helyénvaló. **Lyon Lea** tegnapi előadása után. **Poór Lili**, a színház vendégművészeje a csodaszép rabbi-leány szerepében művészetének pompázó színeiben ragyogott. Olyannak képeltük a vad, a hódító idegent gyűlölő, az életért rajongó és később szerelemre lobbanó **Lyon Lea**át, ahogyan **Poór Lili** játszotta. A drámai kitérések ereje, a gyűlölet perzselő hangja és az érzelem felolvadásában szivből jövő selymes szavak nem tévesztették el a művészi hatást: a színházat zsufolóság megtöltö

Az aradi vasutügyi tárgyalások.

(A Máv. magyar expozitúráról kór Áradra.)

A román-magyar közvetlen vasúti forgalom megindulása céljából Aradon folyó vasutügyi tárgyalásokat megelőző szakbizottsági megbeszélések még a tegnapi nap folyamán befejezést nyertek. A fontos részletkérdések megállapítása és végleges tisztázása után a főbizottságok tárgyalására került a sor. A tegnapi tárgyaláson a magyar bizottság vezetője, Pasztercsik vasutigazgató a bizottságok kölcsönös üdvözlése után nagy beszédben körvonalazta a Máv. állásfoglalását és határozott kívánalmait a két ország közötti személy- és teheráruforgalom megindulása ügyében. A Máv. vezérigazgatóságának látna, ha a forgalom akadálytalan és intenzív ellátása végett az aradi pályaudvaron expozitúrát állíthatna fel. Az expozitúrát, amelyre a személyforgalom közvetlen lebonyolítása végett lesz szükség, Máv. alkalmazottakkal szerveznék meg és itt tartanák meg a vám- és utlevélvizsgálatot, sőt az expozitúra ke-

retében egy magyar határrendőrségi kirendeltség is helyet foglalna. A román vasúti bizottság ez ügyben végleges válaszára még nem határozta el magát, valószínű, hogy a CFR. bucarestii vezérigazgatóságától fog ebben az ügyben utasítást kérni. A részleges vasúti tárgyalások egyébként továbbra is folyamatban vannak.

CLUJ. (Kolozsvár.) Hosszu János itteni vasutigazgató hosszabb bucarestii tartózkodás után visszaérkezett és egy újságíróknak arra a kérdésére, hogy mikor indul meg a mindennapos személyforgalom Magyarországgal, a következő kijelentést tette:

— Ebben az ügyben a jövő hónap 28-án ülnék össze tárgyalásra a román és magyar megbízottak Lőkősházán, ahol valószínűleg sikeres munkát is fognak végezni. A Magyarországgal való mindennapos vasúti összeköttetés valószínűleg a brasovi (brassói)—cluji (kolozsvári)—oradeamarei (nagyvárad) fővonalon fog lebonyolódni.

közönség megilletődött és egész este ünnepelte a művészuft. Várnay Jenő (Lyon rabbi) oly művészi magaslatra emelkedett, a melyen túl már lehetetlenség emelkedni. Maga volt a fanatizmus, a leányát rajongásig szerető apa. Amit tegnap este láttunk Várnaytól, az emberi volt és éppen ebben rejlik abszolút művésze. Földes (a nagyherceg) elhibázta az alakot. Nem láttuk alakításában a tuflinomult, neurasteniás orosz főurat, a gavalér és léha udvaroncot. A Győző bőlondja kabinet-alakítás. Kisebb szerepekből Mészáros, Oszás és Áos jeleskodtek. Nem hagyhatjuk szó nélkül azt a neveltelenséget, hogy a közönség egyrésze a legmegrázóbb drámai jelenetek alatt hangosan nevetett. Különösen a zsidó rituális jelenetknél. A neveltelenségben néhány zionista színházlátogató vezérelt.

* **A színházi iroda közleményei.** A Troubadourt pénteken Tibor Eőri vendégfellépésével elevenítik fel az operaszerepeket. A vendégszereplő alténéknés szerződtetés céljából mutatkozik be az aradi közönségnek. A színház igazgatója ugyanígy nagy súlyt helyez arra, hogy teljes és kifogástalan operaszerepeket elevenítse a jövő szezonra s ez a cél vezérelti, amikor alténéknésről gondoskodik. Tibor Eőri mellett, hogy elsőrangú énekesnő, stílusos színművész és, Azacina nagy, kimondottan a színházban ismeri meg a közönség. — Szombaton két rendkívül bájos apró egyfelvonásos szerepel a színház műsorán. Az egyiknek Szép Salamon Sári a címe, a budapesti Apolló kabareában volt a bemutatója s az aradi közönség ismeri is. A három vezetőszerepét Kiss Mariska, Szántó Jenő és Mészáros Béla játsszák benne. A Varázshegedű kis operettet már ismeri a közönség, annak idején rendkívül tetszett a publikumnak. Eppen úgy mint a bemutató alkalmaival, ezúttal is Bing János játsza az operettben a főszerepet. Kivételesen a szombati előadás fél 7 órakor kezdődik. — Vasárnap két előadást tart a színház.

salat. Délután a Sztambul rózsáját és este a Böregér operettet ismétlik meg. — A Cseregyerekek bemutatására készül az operett-együttes. Az újdonságot Farkas Imre írta, az Iszló diákok, Tul a nagy Krivánon és Pünkösdi rózsá népszerű szerzője, aki ezzel az újabb színpadi alkotásával is növelte hírnevét. A Farkas újdonságot elsőrangú szereposztásban és fényes kiállításban hozza színre az aradi színháziársulat.

A Dispenczió bohózat második rész kerül színre ma este a Modern Kabaré intím csoparán. Ez a kifűnő bohózat, amely csupa kacagató helyzettel és eredeti ötlettel van feltrenettkus hatást váltott ki a bemutató előadáson. Ez a pompás, eleven és kacagató egyfelvonásos a premier kifűnő szereposztásában kerül ismétlésre. Új intím számokkal lépnek fel a társulat kiváló tagjai, Németh Margit, Tolnay Dea, Kapossy Gizzi, Paulovna Flla, Lili, Pelhő Eővin, Berégi Biró, az Angelotti akrobatapár és a többi szerződötetett tag. Halásos számokkal szerepelnek még Aurel a kifűnő román Komikus és Lucia román énekesnő.

* **Megnyit a szépművészeti iskolák új helyiségében, az Ortvagy-palotában. Szentációs képek, szobrok, mőtárgyak állandó kiállítása, vétele, országos és bi-zományi árnyítása.**

Magyar szindarabok sikere. Budapest, Drasche-Lázár Alfréd Boldogság című drámáját nagy sikerrel játsszák az amerikai színpadokon. Herceg Ferencnek Kék róka címet színművét a német színpadok mutatják be hatalmas siker mellett.

A külön magyar jegybank.

BUDAPEST. Hegedűs Loránd magyar pénzügyminiszter bécsi tartózkodása alatt közölte az osztrák-magyar bank vezetőivel, hogy a magyar nemzetgyűlés első ülésén benyújtja a bankszabadelom megszüntetéséről és a bankjegyek kicseréléséről szóló törvényjavaslatot. Hegedűs Loránd kihallgatáson volt Horthy kormányzóknál és beszámolt bécsi táncskozásairól. Megállapodás történt arra nézve, hogy az osztrák-magyar bank egész magyaror-

szági szervezetét átveszik és hetenként a magyar pénzügyi kormány kimutatást készít a bankjegyforgalomról.

Harc Ferenc József unokái körül.

(Windischgrätz herceg családi afférja.)

Megirtuk, hogy Windischgrätz Ottó herceg, aki tudvalevőleg néhai Ferenc József császár unokáját, Rudolf trónörökös leányát, Erzsébetet vette nőül, néhány hónappal ezelőtt elvált a főhercegnőtől. A bíróság a két fiatalabb gyereket a férinek ítélte, amibe a hercegasszony nem tudott beletörődni. Most ujabban meg a következőket jelentik:

Néhány nappal ezelőtt a bécsi járásbíró előtt Jank József, a herceg vadászpanaszot tett Kerekés Tibor, a herceg gyerekek nevelője ellen, szóval és tettelegesség után elkövetett becsületesértés miatt. Január 6-án a gyerekek beutaztak Schönauból ahol anyjuk kastélyában laktak, Bécsbe, hogy meglátogassák apjukat strogassei palotájában. Mi alatt a gyerekek fenn voltak, a nevelő a kapuban várt. A látogatás végeztével a kis hercegeket kikerítte a kapuig a herceg vadász, hogy megnézzék, várja-e őket a nevelő. Kerekés ekkor minden átmenet nélkül rákiáltott:

— Szedje a lábát, menjen a dolgára, szemtelen picli!

Mikor a vadász tiltakozott, a nevelő így folytatta:

— Ismétlem, maga egy szemtelen fickó, egy közönséges bérenc!

Izgalomban Kerekés a herceg két idősebb fia segítségével nekinyomta Jank vadászt a kapunak és arculütötte. A járásbíró ezer korona pénzbüntetésre ítélte.

A pör, amely a gyerekek felett diszponált, annak idején úgy dőlt el, hogy a 14 éves Rudolf János és a 12 éves Stefánia az apának, a 17 éves Ferenc József és a 16 éves Ernő az anyának jutott. Erzsébet főhercegnő azonban nem akarta kiadni a gyereket, mire Windischgrätz herceg hatóságai végrehajtás elrendelését kérté, ami meg is történt. Megjelent a kijelölt törvénytörvényi tisztviselő Schönau kastélyában nagyobb csendőrpátrul kíséretében, hogy a gyerekeket magával vigye. Ekkor a közeli Loebersdorf munkásai, akik a házassági-afférben már régebben a főhercegnő mellett foglaltak állást, felvonultak a kastély elé és a főhercegnőnek bejelentették, hogy a gyerekek erőszakos elhurcolása esetén meg fogják őket védelmezni. Mi alatt a főhercegnő a hivatalnokokkal tárgyalta és úgy ő, mint a gyerekek megtagadták a végrehajtási parancs teljesítését, száztötven lebersdorfi munkás sorakozott fel a kapu előtt várakozó autómobilok körül és hangosan tiltakozott a gyerekek erőszakos elvezetése ellen. Minthogy a bírót határozat végrehajtása ilyenformán, zavar és harc nélkül lehetlenné vált, a bírósági tisztviselő csendőrelvek együtt eltávozott és a gyerekek egyelőre anyjuknál maradtak.

A korrupció Szovjetországban.

Mindazok, kik figyelemmel kísérik a jelenlegi Szovjetország eseményeit és az ottani állapotokat, megállapítja azt, hogy a szocialista eszme megvalósításáról és a termelés szocializálásáról Szovjetországban szó sincs. Sőt ellenkezőleg, ez az ideál a bolsevisták korlátlan uralma alatt az egész élet bürokratizálásává változott át, amely a népességre nézve rendkívül káros. Az ígéretek be nem váltása miatt keletkezett csalódás, a bürokratikus apparátus működése miatt érzett elkeseredés és a hatalmon lévők hibáit minden kritika nélkül való eltűrése eredményezi azt, hogy minden pillanatban felkelések vannak és hogy minden kalandort, aki javulást ígér, rögtön a hívők egész tömege követ, akik készek arra, hogy Moszkva ellen harcoljanak. Ezzel magyarázható meg a kronstadti matrózok felkelése is. A bolsevista uralom korrupciójáról maga a moszkvai Pravda irt vezércikket, amelyben többek között ezeket közli: Minden erőnket megfeszítjük, hogy a gazdasági nehézségeket legyőzzük, de nem tekintünk arra, hogy szovjet-berendezésünkben van az ellenség, amely a termelés organizálását, szétosztását és ellenőrzését görcsösen hatalmában tartja. Üzemek szünetelésének és borzalmas állapotának okait nemcsak a súlyos külső körülményekben kell keresni. A magánvállalatok tovább dolgoznak és már megalakult a polgári társadalom. A gazdasági válság okait a spekulációban kell keresni, amely már a szovjet-tisztviselőket is hatalmába kerítette. Minden magánvállalkozó a szovjet kormányzatban mindent és mindenkit megfizet, hogy megrendelést kapjon. Fizet azért, hogy az általa megállapított árakat felszámíthassa és fizet azért is, hogy készpénzben kapja járandóságait. Azután megfizeti az ellenőrök és a különböző bizottságok megszámlálhatatlan tömegét. Mindenki elfogadja a pénzt. Minden új vállalat, minden reform alapjában véve nem jelent egyebet, mint új veszteségi botrányt. „A fizetésből nem lehet megélni,” ezzel indokolják a tisztviselők, ha elfogadják a sápot. A tisztviselőknek ez a szolgálatkészsége a magánvállalkozással szemben csak egyik oldala az éremnek. A másik oldala pedig az, hogy a régi kapitalisztikus állapotok visszatérésének reménye még nem szűnt meg teljesen. Jelenleg a készletek felraktározásával foglalkoznak. Az üzemek, amelyek semmit sem produkálnak, mégis csak követelésekkel állnak elő, hogy a hatóságok nyersanyagokat, és gépeket szerezzenek abban a szilárd meggyőződésben, hogy ezek a tárgyak valamikor mégis csak tulajdonai

lesznek előbbi birtokosainak. A szovjet hivatalos lapja tehát maga

Máshonnan irányítják az aradi üzletvezetőséget.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy az aradi kerületi vasutigazgatósághoz távirati értesítés jött, amely az aradi vasutigazgatókat új állomáshelyeik sürgős elfoglalására szólította fel. A távirat *Trancu* vasutigazgatót a brasovi (brassói) üzletvezetőség igazgatójává nevezte ki, *Mihailovicu* aligazgató pedig a craiovai kerületi vasutigazgatóság élére kerül aligazgatói minőségben. Az eredeti terv szerint *Francu* igazgatónak még e hét elején Brasovba (Brassóba) kellett volna utaznia, azonban az Aradra érkezett román-magyar bizottságok folyamatban

beismeri, hogy Szovjetországban ugyanaz a korrupció dívik, mint a régi carisztikus bíródalomban.

levő vasuti tárgyalásai elhalasztották az igazgató eltávozását. Értésülésünk szerint *Francu* vasutigazgató már a holnap nap folyamán Brasovba (Brassóba) utazik. A vasutigazgató még a napokban átveszi a brasovi (brassói) vasuti kerületi igazgatóság vezetését, míg az aradi üzletvezetőség igazgatói teendőiben *Mihailovicu* aligazgató helyettesíti. *Francu* igazgató egyébként néhány hétig előreláthatólag Brasovban (Brassóba) marad és onnan fogja táviratilag dirigálni az aradi kerületi vasutigazgatóságot.

A budapesti tőzsdei krach.

(Mi okozta a katasztrofális árzuhanást.)

A Budapesti Pénzvilág című pénzügyi szaklap egyik belső munkatársa néhány nap óta Aradon tartózkodik. Az Aradi Közlöny munkatársának ma alkalma volt beszélgetést folytatni a kiválpénzügyi székertővel, aki a budapesti tőzsdei krach okairól és a jövőben várható nagy pénzügyi eseményekről a következőket mondotta:

— Budapestén a lapok állandóan a kontremínról irnak s a kontremint tartják a tőzsde válságos helyzetének okozójának. Nekem azonban az a véleményem, hogy a kontremínnek nincsen orosz-lánrésze az értékpapírok és valuták álerombolásának az előidézésében, mert ma Budapestén a kontremín-párt nem olyan egységes, mint az utolsó hausse-spekuláció idején a hausse-párt volt. A krachnak, amelyet részben a husvét előtt a bankok intervenciós vásárlásaival egy időre sikerült megszüntetni, elsősorban egyik okozója a nyomasztó pénzszüke. Természetesen a korona árvavulása is kritikus helyzetbe hozta már a tőzsdét. A válság előidézésében nagy része van a közönség fegyelmezettségének, amely a jelen esetben úgy viselkedett, mint egy nagy színházi égés alkalmával, amikor mindenki egy ajtón akar menekülni. Most is egyszerre akarták eladni papírjaikat

— és nem volt elegendő vevő. Nagy befolyással volt a budapesti pénzintézetek és vállalatok sorozatos túkeemelése is a krachra. Némelyek három-négyszeresre is felemelték a bank alaptőkéjét, de mivel nem tudták értékpapírjaikat az első jó kezekben elhelyezni, azokat a spekuláció vásárolta meg, amely természetesen az első nagyobb tőzsdei kilengésnél a piacra dobta az értékpapírokat. A mostani baisse-irányzat annyiban kritikusabb a háború alatt előfordult baisse-irányzatoknál, hogy akkor a budapesti kereskedelem nagy pénzkolosszusok féltett rendelkezett, ma azonban már a beözönlő árutömegek okozta nagy veszteségek miatt a kereskedők nem rendelkeznek mobilizálható tőkével és így a tőzsde piacon, mint vásárló közönség nem is jelentkezhett. A jövőben várható pénzügyi fejleményekről az a véleményem, hogy megtörténhetik, hogy a magyar korona további zürichi emelkedése az értékpapírok további emelkedését fogja maga után vonni. A tőzsdén mindenestre helyreállott már a nyugalom és valószínű, hogy az illegitim tőzsdei publikum okulásán a most bekövetkezett nagy anyagi veszteségeken, jóidőre tartózkodni fog a tőzsdei üzérkedéstől.

Hajó és hid a strandon.

A város mérnöki hivatala serényen készülődik, hogy a strandfürdőt az idei szezonra kényelmesebbé tegye. Most érdekes újítást tervez a mérnöki hivatal. Meg fogja ugyanis szüntetni a kompot, amely a fürdőzőket a tuloldali strandra szállította. A terv szerint a komp helyét modern hajó foglalja el, amely a közönséget gyorsabban szállítja át a strandra. A mérnöki hivatal a hajó megtervezésével *Merle Géza* mérnököt bízta meg, aki a tervet már el is ké-

szítette és be is mutatta a mérnöki hivatalnak. A hajó vasbestőnből készül felső vontató sodronnyal. Még egy újítás lesz magán a hajón is. Eddig a közönségnek a vizen kellett átgázolnia, amíg a strandra érhetett. Merle mérnök a hajóra leereszthető hajóhidat kombinált, amelyet a hajó kikötése után leeresztenek és a hajótól a homokos strandig ér. Ezzel lehetővé válik, hogy a strandolók egyenesen a homokra jussanak. A vasbestőn-hajó rövidesen elkészül és már az idei szezonra forgalomba is helyezik. Szóval az idei strand szezonra erősen készülőd-

nek és a közönség kényelmével is többet törődnek, mint eddig.

Közvetlen kocsi Arad és Budapest között

A nemzetközi gyorsvonat megindítása óta a gyorsvonat állandóan telt kocsikkal közlekedett és az erdélyi, különösen az aradi utazóközönség nagyrésze nem tudott feljutni a vonatra. Az Aradi Közlöny foglalkozott azzal a tervvel először, hogy az arad-budapesti-i vonalon tanácsos volna a nemzetközi gyorsvonat egy állandó közvetlen személykocsit csatoljanak. Jura vasuti állomásfőnök indítványára az aradi vasutigazgatóság érintkezésbe lépett a Máv. budapesti igazgatóságával az arad-budapesti közvetlen kocsi forgalombavonása ügyében. A Máv. nem gördített akadályokat a külön kocsi forgalombavonása elé és ilyen irányu távirati értesítést küldött a napokban az aradi vasutigazgatósághoz. A nemzetközi gyorsvonat így a mai naptól kezdve Arad és Budapest között a külön személykocsival közlekedik.

Boradómentesség.

BUCURESTI. A földművelésügyi miniszterium egyik legújabb rendeletével mentesíti a boradó fizetési kötelezettség alól a bortermelőket. A borfogyasztási adó fizetés kötelezettsége alól a szőlőgazdákat a következő feltételek mellett mentesítik: Ha a termelő az Erdélyben érvényben lévő törvények szerint bevallási kötelezettségének eleget tett és ha a bort a termelés helyén fogyasztják el. A rendelet megmagyarázza, hogy a termelési hely alatt vagy a szőlőskert értendő, vagy a termelő háza, ha abban a faluban van. Ez a kedvezmény kizárólag a szőlőgazdáknak adható meg.

Zálogban egy ország.

BÉCS. Mayr osztrák szövetségi kancellár a londoni szakértő konferencián bejelentette azokat a biztosítékokat, amelyeket Ausztria a neki nyújtandó hitelre nézve ad az antantnak. Mayr bejelentette, hogy Ausztria elzálogosítja összes vámjait, dohány- és sóegyedáruságát és az összes osztrák államvasutak bevételeit. Kötelezi magát arra, hogy az újonnan létesítendő monopóliumokat is, mint a cukor- és a só-monopólium, zálogba adja. Mértékadó körök szerint a dohánymonopólium négy és fél milliárd korona bevételt jelent fél milliárd korona felesleggel. A só-egyedáruság évi 400 milliót hoz 140 millió korona felesleggel. Az államvasutak 5 és fél milliárdot a vámok 3 milliárdnál több koronát biztosítanak az antantnak. A lekötött garanciák összege anélkül, hogy az újonnan létesítendő monopóliumokat beleszámítanak, 12 milliárd koronára rug. Ezzel szemben a londoni konferencia mindenekelőtt biztosítani fogja Ausztriának néhány hónapra az élelmiszereket és a szénszük segély fedezését.

HIREK.

Dalok.

I.

Nem voltam én sohse más,
Csak a tied voltam,
Gondolatban mindig csak
A te szódat csókoltam.
Lepergett az én lelkemről
Másnak vágya, könnye
Mint mikor a fehér hattyu
Selyempuha habtolláról
Lepereg a fekete tó gyöngye.

Nem is leszek sohse másé,
Csak a tiéd, édes,
Legyen sorsom sötétjé,
Vagy menyország-fényes.
Azt mondotta az uristen:
Ez a leány szülessen,
Hogy tégedet, csak tégedet,
Mindenségem, boldogságom,
Az istennél is jobban szeressen!

II.

Nem tudok templomba járni,
Nem tudok most imádkozni,
Néked, atyám, cifra szóval
Tömjénezni, oltározni.
De ha gondolataim hozzád,
Menyországom, bucsut járnak:
Áldás minden lélekzetem,
Minden napom szent vasárnap.

Feledtem az örök mécesst,
Oltáron a gyertyalángot,
Feledtem a hiszekegyet,
Nem tudom a miatyánkot.
De hiszek a szent csodákban,
Szerelmünket hogyha látom,
S ha ráhajlok a szivedre,
Az a legszebb imádságom.

Grallertné-Martini Hilda.

— Az amnesztia. Bucuresti. Az Adeverul hivatalos forrásból közli, hogy az amnesztia-rendelet megszövegezése már kész van. A rendelet hadiszökevényekre és politikai bűnösökre is vonatkozik. Az amnesztia április 10-én lép életbe, amikor Károly trónörökös Görögországból Bucurestibe érkezik.

— Az új kerületi előjáró. Az első kerületi előjáróság vezetését ezideig Zubor Andor városi tanácsnok látta el. Az átszervezés következtében Zubor tanácsnok más fontos részortól kapott és az első kerületi előjáróság vezetését átadta Pocioán János volt pénzügyigazgatósági főosztályvezetőnek.

— Péter szerb királyt szélütés érte. Belgrád. Péter szerb királyt részleges szélütés érte. A király állapota igen komoly.

— Rodzianko dumaelnök Szabadkán. Szabadka. A дума utolsó elnöke, Rodzianko Vladimirovics Mihály híres orosz politikus családjával Szabadkán telepedett. Rodzianko, aki a cári Oroszország politikai életében vezető szerepet játszott és a cár bizalmasa volt, igen szűk anyagi körülmények között él.

— Megszűnik a Máv. forgalomkorlátozása. Budapest. A magyar kereskedelmi minisztérium már régebben elhatározta, hogy a Máv. forgalmának korlátozását megszünteti. Eddig ugyanis Magyarországon a Máv. vonalaim szombaton és vasárnapon nem volt forgalom. A miniszteri rendelet értelmében április 1-től kezdve a forgalomkorlátozás megszűnik.

— Az elítélt szociálista-vezérek. A múlt évi általános sztrájkból kifolyólag a második hadtest haditörvényszéke Ilie Moskovici, Petrescu György, Oprescu Sándor, Calu Spiridon, Marc Pál, Patrotescu Sándor és Socor Emánuel sztrájk-vezéreket öt évi kényszermunkára ítélte. Az elítéltek megfellebbezték a rájuk rótt büntetést. A Monitorul Oficial legújabb száma közli a hadügyminiszter rendeletét, amely szerint az ítéletet személyenként egy évi fogházra változtatták át.

— Csehország 47 millárdot követel Magyarországtól. Prága. Csehország a trianoni békeszerződés alapján 47 millárd cseh koronát követel Magyarországtól. A magyar és cseh kormányok között megkezdett tárgyalásokat a szakbizottságok április 10-én folytatják.

— Henry Barbusse Belgrádban. Belgrád. Ictellje, a párisi Journal kiadó-lajdonosa és Henry Barbusse, a világhírű francia író vasárnap este Belgrádba érkeztek, hogy megszervezzék a hírszolgálatot Jugoszlávia és Franciaország között.

— Meghosszabbították a vasúti szabadjegyeket. Hivatalos helyről arról értesülünk, hogy a közlekedésügyi minisztérium a közszolgálati alkalmazottak és a CFR. vasutasok állandó jellegű szabadjegyeit és a vasúti arcképes igazolványokat május 31-ig meghosszabbította.

— Az üzlethelyiségek bérbeadása. A lakáshivatal ma átiratot kapott a belügyi államtitkárságtól, amely szerint az üzlethelyiségek bérbeadása ugyan a háztulajdonos loga, de a háztulajdonosnak a változást okvetlen be kell jelenteni a lakáshivatalnak, amely azt megvizsgálja és ha az üzlethelyiségre valamely állami intézmény igényt tart, akkor azt a lakáshivatal az állami intézménynek utalja ki. Ha ennek esete nem forog fenn, a háztulajdonos és a bérlő szabadon egyeztetik meg a helyiség bérlete ügyben.

— Repatriálás. A repatriáló hivatal felhívja azokat, akik Csehszlovákiába akarják magukat repatriálni, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a hivatalban. Azoknak is jelentkezniük kell repatriáló utlevelük átvétele végett, akik eddig jelentkeztek repatriálásra és akiknek utlevele már kész van.

— A segélybélyegek lerovása. Mivel a pénzügyigazgatóság azt tapasztalta, hogy a segélybélyegeket az utóbbi időben téves információk alapján nem röjlik le, figyelmeztet mindenkit, aki számlát ad ki, hogy a korábbi rendelet értelmében a segélybélyegeket röjja le, mert ennek elmulasztása esetén megbírságolják. Külön figyelmezteti a pénzügyigazgatóság a gyógyszerészeket és droguistákat, hogy ők is kötelesek a segélybélyegeket levonni.

— Új közigazgatási gyakoronok. A prefektus ma Trailescu Jánost vármegyei közigazgatási gyakoronokká nevezte ki. Trailescu korábban két évig az alba-juliai (gyulafehérvári) hadbírósnál működött mint ügyészhelyettes.

— Kivégzés mérges gázzal. Newyork. Utah állam szenátusa törvényjavaslatot fogadott el, amelynek értelmében ezentúl a halálos ítéleteket mérges gázok segítségével kell végrehajtani.

— Duse visszatér a színpadra. Duse Eleonora, a világhírű olasz tragika, aki évtizedek óta visszavonultan él, ismét visszatér a színpadra. Több évig tartó visszavonultságában egészségi állapota annyira megjavult, hogy a színházi élet izgalmainak ki meri magát tenni. A híres művész először áprilisban Turinban fog fellépni Zaccoval, híres művészársával együtt. Duse legközelebb néhány Ibsen-szereppel lép a közönség elé, amelyek világhírét megalapították.

— Új club Aradon. A bucarestii „Clubul Calarilor” a Központi szállóban levő helyiségekben rendezkedett be. A club ez év április hó 2-án délután 5 órakor nyílik meg. Helyiségeiben belöldi és külföldi lapok és folyóiratok állnak a tagok rendelkezésére. E mellett az egyesület a közeljövőben löversenyeket is fog rendezni Aradon. Tagokat a választmány vesz fel a titkárságnál (Központi szálló, Str. Alexandri (Salacz-utcai) bejárat) leadandó kérelmekre.

— Tagfelvétel. Az aradi chevra kadisa folyó hó 3-án vasárnap délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig az aradi izraelita templomépület első emeletén levő jegyzői irodában tagfelvételt tart. Kérjük az érdekelteket, hogy a felvételhez lehetőleg személyesen sziveskedjenek megjelenni. A felvételért a korábban érvényben volt illetékek fizetendők. Pick Ernő, elnök.

— A Nagyvárad AC. és ATE. csapatai mérkőznek vasárnap, e hó 3-án délután fél 5 órai kezdettel az ATE. óvártéri sporttelepén. Ugyanekkor kerül döntésre Arad város cross-cuntri bajnoksága, amelyen Erdély legnevesebb atléta vesznek részt. Jegyek elővételben Bauer Gyulánál.

— Bizonyíték hiányában — felmentés. Még a múlt év szeptemberében történt hogy Szemlakon Krpacs Traján, Krpacs György és Balogh József cigányok betörték Wágner szemlaci gazdához és négyezer koronát elraboltak tőle. Másnap ugyancsak betörték Baracka községébe és a község pecsétjét ellopták. A csendőröknek sikerült mind a három cigányt elfogni és Balogh Józsefnél meg is találták a bűnjelket. Balogh letartóztatása utáni napou megszökött a börtönből. Ma tárgyalta Bíró József táblabíró hármas tanácsa az ügyet, de bizonyítékok hiányában a két Krpacsot felmentette.

— Házasság. Suhajda Lajos csermői jegyző és Rezes Sarolta tanítónő e hó 30-án házasságot kötöttek. Tanuk voltak Sommer Nándor törvényszéki bíró és Moldován József tanfelügyelő. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— Pászkaellátás. Az aradi izr. hitközség pászkakezelő bizottsága ezuton figyelmezteti a hitközség tagjait, hogy magukat pászkával mielőbb lássák el, mert a netalán későbbben bejelentendő igényeket nem lesz módjukban kielégíteni.

— Huskimérés a hatósági sátorban. Értesítjük a közönséget, hogy április 2-től kezdve (vasárnap délelőtt is) a Plata Avram Jancu (Szabadság-téri) hatósági bódében jutányos áru sertés- és marhahúst mérünk ki. Közélemezési hivatal.

— Helyiséget cserél a „Salon Artistique.” A Salon Artistique, amely eddig a Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 21. sz. I. emeletén volt elhelyezve, legközelebb helyiséget cserél. A Salon leköltözik a Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. sz. alá, néhai Fischer Eliz lakásának utcai részébe, amelyet üzlethelyiséggé alakítanak át. Az alakítási munkálatok a napokban megkezdődnek és néhány hét alatt befejeződnek. Az átköltözés kapcsán a Salon Artistique külön bizományi osztályt létesít antik és modern festmények, porcelánok, szőnyegek és mindennemű műtárgyak részére. Akinek eladó műtárgyal vannak, sürgősen jelentse be, hogy tárgyai a Salon átköltözése után az új helyiségben szerepelhessenek. Bejelentéseket elfogad és tárgyakat átvesz a Salon Artistique vezetősége naponta d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig.

— Elítélt árdrágító. Reiner György Strada Eminescu (Deák Ferenc-utcai) divatárkereskedőt árdrágításért az aradi törvényszéken működő árelenőrző bizottság 1000 lei pénzbírságra ítélte.

— Lólopás. Ma reggel kellemetlen meglepetés érte Terizsán József gáji gazdát. Amikor istállójába ment, hogy lovait befogja, megdöbbenve tapasztalta, hogy hét legszebb lova hiányzik. Azonnal bejelentette a lólopást a gáji rendőrségnek. Mladin Jenő gáji rendőrkapitány megindította a nyomozást és kiderítette, hogy az elmúlt éjjel három csavargó behatolt az istállóba, egymáshoz kötözte a lovakat és sikerült átszökni a határon. A lólopásról értesítették a magyar csendőrséget.

Botrány az olasz kamarában.

RÓMA. A kamara legutóbbi ülése viharos lefolyású volt. Modigliano a feloszlásra vonatkozó hírekkel kapcsolatban kétségbevonta a királynak azt a jogát, hogy a Házat feloszlatassa. Erre a jobboldali pártok nagy demonstrációt rendeztek a király mellett és a kormány tagjai kivonultak az ülésteremből.

SANPAOLO. Szombaton aláírták itt a csehszlovák-olasz gazdasági és kereskedelmi szerződést. RÓMA. Az olaszországi bányák múlt évi termeléséről kiadott statisztika szerint a termelés jóval meghaladja az 1919. évi termelés mennyiségét. A kénből 293.000 tonnát, vasból 316.000 tonnát, aszfaltból 100.000 tonnát és ólomból 35.000 tonnát termeltek a múlt évben.

RÓMA. Miniszteri rendelet értelmében a Venetia-Giukiában eddig fennállott ostromállapotot megszüntették. A Dalmáciában volt olasz csapatokat visszavonják.

Üzletkötés az utcán.

Milyen a new-yorki tőzsde?

Az elmúlt év októberében indult el Amerikába az Artes művészeti társaság, a Magyar-Diasz Banknak egyik vállalata. Hogy különféle ritka becsü műkincseket és főképen képeket helyezzen el amerikai piacon. Az Artes egyik igazgatója, dr. Bálint József visszatért Budapestre. Dr. Bálint József figyelemreméltó és értékes amerikai tapasztalatairól a következőket mondotta:

Meg kell említenem a new-yorki tőzsdét, ezt a Wall-streeten emelkedő monumentális épületet, amelynek forgalmáról az ember nem is alkothat magának fogalmat. A newyorki tőzsdének a forgalma már régen túlnőtt a saját keretein és az üzlet legnagyobb része tulajdonképpen a tőzsde előtti térségen bonyolódik le. Amerikában rengeteg bank és iparvállalat van, amely nem akarja, hogy papírja az állandó és szeszélyes játék tárgya legyen és ezért nem is jegyezteti a tőzsdén. És ugyan csak vannak kisebb sokszor obskurus vállalatok, amelyeknek papírjait szintén nem kottirozza a tőzsde, ezeknek a papiroknak a forgalma az utcán keresztül bonyolódik le. A newyorki tőzsde munkaideje délelőtt 11-től délután 2 óráig terjed, ez idő alatt a tőzsde előtt ezer meg ezer ember hullámlázik. Hat emeleten végig minden ablakban szorosán egymás mellett préselődve ülnek az ügynökök, telefonkagylóval a fülükön, lent pedig az utcán az ügynökök megbízottai sűrűnek-forognak, mind más-más színű és jelzésű sapkában és ezek kézzel adják a jeleket az ablakban lévő ügynököknek és ezek föntől ugyancsak jelekkel adják meg a választ, hogy az fizet megköthető-e vagy sem és ha igen, milyen kurzuson. Naponta így sok millió dollár értékű üzletet kötnek és a newyorki tőzsde vezetőinek nyilatkozata szerint az utcán át kötött üzletek közül egy százalék visszaélés sem tapasztalható. Azt talán nem kell külön hangsúlyozni, hogy New-Yorknak a szó szoros értelmében grandiózus banküzlete van, a ragyogó termekben főnök, igazgatók és tisztviselők harmincan negyvenen együtt vannak, külön igazgatói vagy főnöki szobák itt az ismeretlen fogalmak közé tartoznak. A közös teremben tárgyalják meg a legbizalmasabb ügyeket is és minden, a csekkebeváltástól kezdve a legkomplikáltabb bankügyletig, boszorkányos gyorsasággal és egyszerűséggel zajlik le. A bemutatott csekket például a csekkepénztár kezelője csupán megnézi és máris tudja, rendben van-e vagy nem, szükségtelen, hogy külön megnézze a csekkszámára vonatkozó adatokat, annyira fejében tartja a felek kontóit. Az különben

ismeretes, hogy Amerikában a készpénzforgalom ugyazólván minimális, mindent csekkel bonyolítanak le.

A nagy áresések, amelyek utjukon már Európába is elértek, főleg az élelmiszerpiacon mutatkoztak, itt az esés mértéke 50—60 percent között váltakozott. Élelmi szerek kivül főként textilárakban és selyemcikkekben mutatkozott nagy árhanyatlás. Az árufráck következtében természetesen rengeteg fizetése képtelenség van Amerikában, milliomosok napok alatt tönkrementek. A gyárak úgy próbáltak segíteni magukon, hogy a munkásokat tizezrével elbocsátották, mások redukálták az üzemet és leszállították a munkabéreket.

A háboru előtt volt egy magyar bankérdekeltség Amerikában, a *Transatlantic Trust Company*, amelyben a Kereskedelmi Banknak és a Magyar Általános Hitelbanknak van érdekeltsége, a háboru alatt azonban ez a bank megszüntette üzemet és most likvidál. Jelenleg magyar bankérdekeltség Amerikában nincsen. De van számos magyar bankház és ezek között első helyen kell megemlítenem Kiss Emil bankházát, amely több mint 100 tisztviselőt foglalkoztat, Kiss Bankháza maga az elmúlt évben több mint egy milliárd koronát utalt át Magyarországra. Mellette Németh János állami bankházát és Svabach K. Alfréd Bankházát kell megemlíteni, az utóbbi különösen a munkásság körében igen népszerű. Amerikában igen sok tekintélyes és nagy vállalat élén vannak magyarok, így a legnagyobb selyemgyár *Déri György*, a színházi és film ipar terén pedig a legnagyobb vállalatok tulajdonosai szintén magyarok. Magyar ember a *Szesz Tröszt* vezetője. *Keszler Gyula* is, egyik legnagyobb bronzöntő gyár tulajdonosa és igazgatója pedig *Polláczek János*. A színház és filmvállalatokat *Beck Márton* és *Zukor Jenő* tartják kezükben.

Egy új álomtáncosnő.

Weimar. Orvosok, művészek és hírlapírók előtt *Somarov Tania* álomtáncosnő médiumszerű táncokat mutatott be. Eber állapotban egyáltalán nem tud táncolni *Somarov* kisasszony, de somnambulikus állapotban igen érdekes, művészi pantomimikus kifejezője a zenének. A hangok befolyása alatt vibráló teste maga a ritmus, a gondolat és kifejezés. Minden mozdulata a zene médiumszerű kiadására. A tudomány, főként dr. *Aligner* híres müncheni orvos és kutató, a médiumizmus terén kiváló szaktekintély, aki többször foglalkozott *Somarov* kisasszonnyal, megfigyelései alapján megállapította, hogy az álomtáncosnő valódi fenomen.

Ujabb kiutasítások.

A rendőrség a legutóbb bevont személyazonossági igazolványok felülvizsgálása alkalmával azt tapasztalta, hogy Aradon még mindig nagy számmal vannak olyanok, akiknek az itt tartózkodása jogosulatlan. Az aradi evakuáló bizottsághoz a napokban a kiutasításra összeirt egyének közül kétszáznál több kérvény érkezett be és ezek valamennyien azt kérik, hogy a bizottság engedje meg Aradon való letelepedésüket. Az evakuáló bizottság, amely egy hónap óta nem tartott ülést, a prefektus intézkedésére e héten össze fog jülni a beadványok leforgalmazása végett. Az evakuáló bizottság, értesülésünk szerint, csak rendkívüli esetekben fogja megadni a letelepedési engedélyt. Ezután a rendőrség a jogtalanul Aradon tartózkodókkal szemben végre fogja hajtani a kiutasítási eljárást.

Közgazdaság.

Lanyhaság az aradi valutapiac.

Akik az utóbbi időben az aradi valutapiac kurzusait figyelemmel kísérik, azt tapasztalják, hogy a piac állandóan igen lanyha. Ez a lanyhaság főleg a dollárnál tapasztalható, amely itt is kurzuscsökést ért el. Ma például a dollárt 68-on jegyzik, de sem eladó, sem vásárló nem akad. A dollárra ugyanez a helyzet *Bucurestiben* és *Timisoaran* (*Temesvárott*) is. Az aradi valutapiac a márka megtartotta szilárdságát és ma is 122 banin áll. Vételek azonban nem történnek, mert nem hoznak készleteket a piacra.

Drágultak a valuták.

Budapest. A valutapiac igen élénken indult meg. Az idegen valuták kurzusa emelkedett, de a tőzsdézárás felé az árfolyamok némiképpen esőkentek. A március 30-iki zárókurzusok a következők:

Angol font 1360, dollár 360, francia frank 2450, márka 570, lira 1440, osztrák korona 49, rubel 154, leu 470, szokol 490, svájci frank 6200, korona- és frankdinar 910, lengyel márka 45. — Bécs, március 30. Márka 1115, leu 950, lira 2850, francia frank 4850, svájci frank 12200, dollár 707, rubel 300, szokol 915, angol font 2700, dinár 1910, magyar bankjegy 205, lengyel márka 90. — *Zürich*, március 30. Berlin 955, Hollandia 199 és 1/4, Newyork 576, London 2268, Páris 4035, Milánó 2385, Prága 755, Budapest 182 és fél, Zágráb 400, Bucuresti 792 és fél, Varsó 72 és fél, Bécs 155, osztrák lebelyegzett korona 100.

— Uj kiviteli illetékek. *Bucuresti*. A kiviteli bizottság újabban a következő export-cikkek kiviteli illetékét állapította meg: tavaszi repecért vagononként 1000

leit, árpakásért 500 leit, hántott köles 200, rozslisztért 1000 leit, tökmagért 1500 leit, buzalisztért 3000 leit, ruhaszappanért kilónként 5 bani, mosdószappanért kilónként 10 bani. Vasárk után nem szednek kiviteli illetéket.

Vádirat Löw főrabbi ellen.

SZEGED. Dr. Löw Imanuel szegedi főrabbi ellen a szegedi királyi ügyészség vádiratot nyújtott be, amelyben felségsértéssel, izgatással és kormányzósértéssel vádolja a főrabbit. A vád alapját azok a kijelentések alkotják, amelyeket Löw főrabbi a múlt év áprilisában *Hollósy Sándor* és *Nyepelsz György* újságírók előtt állítólag tett. *Nyepelsz* hollandi újságíró a budapesti vizsgálóbíró előtt megváltoztatta első vallomását, ellenben *Hollósy Sándor* fenntartotta állításait. A vizsgálat folyamán tanuként kihallgatták *Huszár-Károly* volt magyar miniszterelnököt és *Vasek Ernő* volt szegedi kormánybiztos. A vádirat ellen a főrabbi védői kifogásokat nyújtanak be a vádtanácshoz.

MOZI.

A mozgóképszínházak műsora. Április 1-én az *Apollo*ban: Titokzatos idegen. Halászdrama. — Az *Uránium*ban: Fegyenc. Dráma.

Milliók a kofferben. Ez a sokat sejtető cím dominálja az európai filmpiacot. Ennél nagyobb és érdekesebb több filmet még nem produkált a kinematográfia. A filmtechnika minden modern eszközt felhasználott ennek szenzációs tünnek az elkészítésénél. A dráma meséje, az izgalmas cselekmények beállításai egészen eredeti és elüt az eddig látott bűnügyi képektől. Trükkjei szenzációsak és újak. Valósággal megdöbbentik a nézőt. A milliók a kofferben 9 részből és 36 felvonásból áll. Április 3-án mutatja be az első részt az *Apollo*.

Halászdrama az *Apollo*ban. Titokzatos idegen cím alatt gyönyörű drámai filmet mutat be pénteken és szombaton az *Apollo* színház. A tengerparti halászközönél életének romantikája szövi át a mesterien felépített drámai cselekményt, melynek mozgató rugója a legizgalmasabb és legfényesebb emberi érzések és indulatok. A tengeri tájak festői színpompában bontakoznak ki szemünk előtt a jól eszik a társadt tetemének összeállításai a feltörbácsolt hullámokkal. A közönség, mely a halászdramák iránt mindig fokozott érdeklődést mutatott, az *Apollo* új slágerének szemléletében bizonyára nem mindennapi szórakozást és élvezetet fog találni.

Törzs Jenő az *Uránium*ban. A magyar drámai színészek legtehetségesebb reprezentánsának egyiké Törzs Jenő teszi különösen jelentőssé az *Uránium* műsorszámbját a „Fegyenc”. A kiváló színész sokoldalúsága nyilatkozik meg ezen a nagyszerű filmen, amely nemcsak Törzs Jenőnek, hanem partnereinek is bő alkalmat nyújt színjátszó tehetségüknek bemutatására. A dráma története az élet egy darabja nyersen stílusátlanul minden szépségével és töltettségével együtt. A nagystílus magyar filmet még pénteken és szombaton mutatja be az *Uránium*.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
főel

Uj szerum a tuberkulozis ellen.

BÉCS. Londonból jelentik: A londoni királyi orvosi társulat tegnap esti ülésén dr. Raw Nathan szenzációs előadást tartott az általa felfedezett tuberkulozis szerumáról. Az oltóanyagot állatokon próbálta ki és megállapította, hogy a virulens tuberkulozis bacilusokat megakadályozza a továbbfejlődésben. Kétségtelennek tartja, hogy a szerum emberekben alkalmazva is hasonló hatást idéz elő. Az új oltóanyag alkalmas lenne az úgynevezett preventív oltásra, amelyet még gyermekkorban végeznének az egészséges testen mint ahogyan ma már az egész világon divik a himlőoltás a feketehimlő ellen való védekezésé-
képen.

Apró hirdetések

Alkalmazás.

HÁZVEZETŐNO azonnal felvétetik. Cim Wallinger hirdetőjében Str. S. Brancovic (Lázár-utca) 10744

ELSORENDÚ bizonyítvánnyal rendelkező fiatal szakosodó esetleg házvezetőnek uriházakhoz ajánljuk. Cim Wallinger hirdetőjében Str. S. Brancovic (Lázár-utca) 10745

SZÖLŐK szakszerű kezelését részre, vagy megállapodás szerint elvállalom, nemkülönböző borpincéket. Cim a kiadóhivatalban. 1351

FIATAL asszony bejáromi állást keres. Cim: Wallinger hirdetőjében Strada S. Brancovic (Lázár-utca) 10744

VÉSNÖK állandó munkára keresetek. Cim: Strada Costa Negri (Nagy Sándor-utca) 1. 10744

MEGBIZHATÓ HÁZVEZETŐNÖT, ki a főzést vállalja, magányos, középkorú ur vidékre keres. Ajánlatokat „Középkorú” jellegre a kiadóba kér. 1324

Vétel és eladás.

ÖT-HAT ÉVES gyermeknek való tavaszi kabát 32-es félcipő, szalma kalap, jókarban levő gyermekjátékok (kugla építő-kocka stb.) eladók. Str. Consistorialul, (Batthyány-utca) 23. I. jobb. 2001

EGY ebédlő-szőnyeg 4x3 hosszú eladó Tóthmái, Hal. tér 12a) 1359

RÖVID „STELZHAMMER” ZONGORA Str. Episcopul D. Radu (Magyar-utca) 7. alatt eladó. 1355

SZÉP PERZSA kabát eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében Strada S. Brancovic (Lázár-utca) 10744

EGY 8 lóerős magánjáró 8 éves cséplő-gép eladó. Bővebbet Sajtyén, 123. házszám. 1360

BUTOR, ebédlő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wigenfeld butorraktár, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 4934

ÚJ FEKETE SALON ÖLTÖNY, közep-
termetre eladó. Cim a kiadóban. 2105

ANTIKA és modern porcellán, butort,
szőnyeget festményeket, ékszert, ezüst-
tűt vesz és elad Salon Artistique. Állan-
dó kiállítás. Bulevardul Regina Maria
(Andrássy-tér) 21. szám. 10621

FAGYLALT-APARAT megvételre keres-
tetik. Cim Wallinger hirdetőjében Str.
S. Brancovic (Lázár-utca). 10745

FABRICA DE UELIURI DIN ARAD,
Alexandru Lengyel si Pii (Aradi Olajmá-
lom, Lengyel Sándor és Fiat) Bulev-
ar Regele Ferdinand I. (Boros Béné-tér) 32,
Telefon 135. Ajánl napi áron destillált és
rafinált gépolajat, vulcán olajat, gőz és
motorhengergolajat, autólóajat, autót és
nehéz benzint, továbbá zúrt sárga és
fekete kocsikendőcsőt, tőkmag, naprafor-
gó és repecolajat, olajpogácsákat 10641

CSÓNÁKOT, könnyűt és jókarban levőt
a nyári szezonra bérelnék, esetleg meg-
vennék. Érkezni lehet délutánoként az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ingatlan.

RÉSZLETFIZETÉSRE ELADÓ adó-
mentes új ház nagy gyümölcsös kert-
tel és elfoglalható lakással. Érdeklődni:
Bulevardul Carol I. (Erzsébet-körút) 4.
szám az irodában. 1356

NÉGY SZOBÁS modern magánház átve-
hető lakással és egy 2-es számú Wert-
heim kassza eladó. Strada Marasesti
(Kossuth-utca) 8a) alatt megtekinthető
kizárólag délután 5-6-ig. 1206

Uzletek.

STRADA MARASESTI (Kossuth-utca)
legforgalmasabb helyén üzlethelyiség
berendezéssel átadó. Érkezni dr. Sza-
lay ügyvédnél Bulevardul Regele Fer-
dinand (József főherceg-ut) 18. 10743

Különbéle.

BUCURESTI megbízásokat és vizumra
utléveleket vállalok. Hétfői gyorsal utá-
zom. Érkezni „Dacia” kávéház pénztá-
ránál. 1358

UTLEVÉL, vagy igazolványra fényké-
pek azonnal elkészülnek, ugyszintén leg-
modernebb fényképek szolid árak mel-
lett eszközöltenek Sándor fényképésze-
tében Bul. Regele Ferdinand (József
főherceg-ut) 12. aranybevitő mellett. 1330

Vaskereskedők figyelmébe!

50 darab konyhamérleg 5 kg.
2 tányérral ... 150.— Lei
100 doboz résszily ... 37.— Lei
50 darab vízeskanua fehér
lakk 10 literes ... 50.— Lei
30 darab nagy ölmozott vas-
bádog kertészlecselő ... 90.— Lei
10 darab 2 luku gázresó ... 210.— Lei
Szám-sablonok, Betű-sablonok 10745

KOCH DANIEL-nél

Ügyes börszakértő,

aki a német nyelvet bírja,
segédnek
felvétetik. Kimerítő ajánlatok
fizetési igény megjelölésével

Grossmann Sándor

börkereskedéshez Timisoara, Gyárvaros
Str. Anton Pann 15. (Duschnitz mellett)
intézendők. 1357

**CALEA SAGUNA (VARJASSY LAJOS-
UTCA 129. és 131. számú adómentes há-**
zak eladók; utóbbi magánház átvehető
lakással ugyanott építési anyagok áll-
ványfák, gépek és szerszámok eladók.
10744

Gyönyörű szép

három szobás modern belvárosi uri ma-
gánház, továbbá hatszobás uri magánház
elfoglalható lak-ssal, minden elfogadható
árért eladók. Bővebbet Wallinger irodá-
ban Str. S. Brancovic (Lázár Vilmos-
utca). 10744

**ELADÓ STR. VASILE TROIESCU (TE-
LEKI-UTCA 19. számú ház elfoglalható**
3 szobás lakással fürdőszobával, esetleg
butorral együtt, ugyanott állvány, pallók
és különféle kömüves szerszámok és régi
ablakok. 10744

Bádogos munkák

javitását a legszolidabb
... árak mellett vállalja ...
ERMESZ bádogos
Strada Marasesti (Kossuth-u) 63. 10744

Elsőrendű minőségű 1928

lenolaj firniss

legolesőbb napi árban kapható:
Antonio N. Braun, Arad,
Bulevardul Regele Ferdinand (Boros Béné-
tér) 7. Viszonteladónak árkedvesmény.

Aranyat és ezüstöt

leginagyasabb árban veszek.
1381 Óra és ékszerjavítások ju-
tányosán elvállaltatnak.

Darvas Sándor

Strada Metianu (Ferry-utca) 2a. szám.

Takarmány.

Különbéle prima olajpogácsák
és tőkmag léha kapható:
Aradmegyei Gazdasági
Egyesületnél. 1854

E K É K E T,

KUKORICAVETŐGÉPEKET, EXSTIRPATOROKAT, stb.
DRÓTSZEGEKET, KASZÁKAT, LÁNCOKAT, SZÖLLŐ-
PERMETEZŐKET, stb.

RÉZGÁLICOT, KÉNPORT, GUMMITÖMLŐKET, stb.
MINDENNEMŰ MŰSZAKI CIKKEKET, GÉPOLAJOKAT, stb.

raktárról azonnal szállit nagyban és kicsinyben az

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Gépostálya

SIBIU (Nagyszombat), Salzgasse 22., valamint annak fiókja:
Segesvár, Balergasse 47. és főlerakata: Hann és Társa
R.-T. Cluj (Kolozsvár), Heftai-u. 3. 194

HIRDETMENY

A „Máriaradna-Ménesi Központi Győ-
molcsértékesítő és Szeszfőző Szövetke-
zet” paulisi bel- cégnek folyó évi feb-
ruár hó 2-án tartott közgyűlése a sző-
vetkezet felosztását s a felszámolást el-
határozván, az 1875: XXXVII. t.-c. 249.
§-a értelmében ezennel felhívjuk a sző-
vetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket
ezen hirdetménynek harmadszori közze-
tételétől számított hat hó alatt érvenye-
sítsék s ezen célból azokat dr. Szalay
Károly aradi ügyvéd irodájában Strada
I. I. Bratianu (Weitzer J.-utca) 2. szárn
alatt jelentsék be. 1354
Paulis 1921. március 30.

Az igazgatók.

**Perfekt magyar, né-
met gyors- és
gépírónőt**
keresek azonnali belépésre.
KÖNIG szállító.

URISZABÓ UZLETEMBE

valódi angol tavaszi szövetek érkeztek
nagy választékban. Izléses öltönyök már
tek után 875 Leitől fejebb, legfinomabb
minőségig készülnek. 1067

FRIEDMANN ALAJOS
uri szabó, Hunyadi-utca 4.

Elismert legszébben fest, tisztít és mos.
Müller J. és Fla

kelmfestőgyára. 10458

Fióküzletek: Strada Bratianu (Weitzer-
utca) 7. és Asztalos Sándor-utca 3. sz.

Kereskedők figyelmébe

Nagy harsnya raktár vala-
mint nagy rövidáru raktár
468. szolid kiszolgálás mellett.

Alexandru Krammor
Str. Metianu (Ferry-u.) 2.

Petrozsény

főutcájának legszébb helyén

saját szép üzlethelyiség-
gel rendelkezem, keres-
sek bizományi lerakatot
vagy fiókot divat-, bőr-
textil-, rövidáru-, cipő-
vagy hasonló szarmából.
Kellő garanciával ren-
delkezem. Szives meg-
kereséseket:

Löwy Sándorhoz, Petrosény
kérék. 1177

Csemege és fűszerüzle-
tekben jól bevezetett 1930

képviselőt

keres cukorka gyár. Kaució kö-
pesség megkívántatik. Ajánlatok
referenciákkal „Megbízható kép-
viselő” jellegre a kiadóba keretnek.

Elősmert minőségű borotváló szappanom

postai szétküldését megkezdtem ára
bérmentve franco egy esomag 25 Lei. 1277

KOVÁTS EXPORT Timisoara, Str. Romulus 67.